

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 1, 2, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 21, 34, 47, 48 STRAIPSNIŲ IR 2
PRIEDO PAKEITIMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 1, 2, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 21, 34, 47, 48 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) rengimą paskatino ES reglamentavimo pokyčiai, būtent:

1) 2024 m. lapkričio 27 d. buvo priimtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/3110, kuriuo nustatomos suderintos statybos produktų rinkodaros taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 305/2011 (toliau – Reglamentas (ES) 2024/3110). Šis teisės aktas įsigaliojo 2025 m. sausio 7 d., o dauguma jo nuostatų bus taikoma nuo 2026 m. sausio 8 d. Tą pačią dieną bus panaikintas 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 305/2011, kuriuo nustatomos suderintos statybos produktų rinkodaros sąlygos ir panaikinama Tarybos direktyva 89/106/EEB (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 305/2011), išskyrus tam tikras jo nuostatas.

Reglamentu (ES) 2024/3110 pakeičiami statybos produktų, turinčių darniąsias specifikacijas ir ženklina CE ženklu, tiekimo rinkai reikalavimai, pakeičiama statybos produktų standartizavimo tvarka ir numatytos naujos statybos produktų darniųjų techninių specifikacijų rūšys, peržiūrėtos gamintojų, importuotojų ir kitų ekonominės veiklos dalyvių pareigos, su produktais pateikiamų deklaracijų ir kitų dokumentų turinio reikalavimai.

Atsižvelgiant į šiuos pokyčius, Įstatymo projektu siekiama patikslinti Statybos įstatymo nuostatas, kad neprieštarautų Reglamentui (ES) 2024/3110: nuostatas, kurios reglamentuoja techninių specifikacijų ir darniųjų techninių specifikacijų sampratą; valstybės institucijų ir kitų asmenų pareigas, nustatant reikalavimus darniąsias technines specifikacijas turintiems produktams; statybos produktų tiekimui rinkai taikytiną reglamentavimą, turint Europos techninį įvertinimą; statybos produktų vertinimo ir tikrinimo veiksmus atliekančių paskirtųjų įstaigų funkcijas; reikalavimus Statybos srities gaminių kontaktinio centro veiklai. Be to, įgyvendinant Reglamentą (ES) 2024/3110, turi būti numatyta institucija, kuri atliks bendros ryšių palaikymo tarnybos funkcijas šio reglamento tikslais.

Kadangi Reglamentu (ES) 2024/3110 yra panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 305/2011, kuris detalizuoja Statybos įstatymo 4 straipsnyje nurodytus esminius statinių reikalavimus, taikomus projektuojant, statant, naudojant statinius, todėl turi būti išspręstas klausimas dėl ateityje naudojamo esminių statinio reikalavimų sąrašo. Reglamente (ES) 2024/3110 I priedas numato atnaujintą esminių statinio reikalavimų sąrašą, kuris bus taikomas statybos produktų, turinčių darniąsias technines specifikacijas, vertinimo ir tikrinimo procedūrose. Reglamentas (ES) 2024/3110, kaip ir Reglamentas (ES) Nr. 305/2011, neįpareigoja valstybių šį esminių statinio reikalavimų sąrašą taikyti už statybos produktų teisinio reglamentavimo ribų. Lietuvoje įprasta statinių projektavimui, statybai, naudojimui taikyti tuos pačius esminius statinio reikalavimus, kurie taikomi vertinant statybos produktų savybes. Siekiant reglamentavimo aiškumo, nuoseklumo, manytina, kad statinių projektavimui, statybai ir naudojimui ir ateityje tikslinga taikyti tokius esminius statinio reikalavimus, kurie bus taikomi statybos produktams ir pagal kuriuos bus sertifikuojami produktai. Todėl Įstatymo projektu siekiama Statybos įstatyme ir kituose teisės aktuose pateikiamas nuorodas į esminius statinio reikalavimus susieti su Reglamente (ES) 2024/3110 nustatytais esminiais statinių reikalavimais.

Atsižvelgiant į tai, kad dalis Statybos įstatymo sąvokų suformuluotos pateikiant nuorodas į panaikinamą Reglamentą (ES) Nr. 305/2011, Įstatymo projektu taip pat siekiama peržiūrėti ir pakeisti tokias sąvokas.

2) 2024 m. sausio 23 d. buvo priimtas Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2024/370, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2020/2184 papildoma nustatant gaminių, kurie liečiasi su žmonėms vartoti skirtu vandeniu, atitikties vertinimo procedūras ir tas procedūras atliekančių atitikties vertinimo įstaigų skyrimo taisyklės (toliau – Reglamentas (ES) 2024/370). Šis teisės aktas įsigaliojo 2024 m. gegužės 13 d., o jo nuostatos bus taikomos nuo 2026 m. gruodžio 31 d.

Remiantis Reglamentu (ES) 2024/370, turės būti skiriamos paskirtosios (notifikuotosios) atitikties vertinimo įstaigos, kurios vertins gaminių, pagamintų iš medžiagų, kurios liečiasi su geriamuoju vandeniu, ir kuriuos numatoma naudoti naujuose arba, jeigu atliekami remonto ar rekonstrukcijos darbai, esamuose geriamojo vandens gavybos, ruošimo, laikymo ar paskirstymo įrenginiuose (t. y. gaminiai, kuriems taikomas 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2020/2184 dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės 11 straipsnis ir kurie atitinkamai nurodyti Geriamojo vandens įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje), atitiktį Europos Komisijos nustatytiems minimaliesiems higienos reikalavimams.

Įstatymu projektu siekiama įgyvendinti Reglamento (ES) 2024/370 3 straipsnio 1 dalyje nustatytą valstybės pareigą paskirti notifikuojančiąją instituciją, atsakingą už atitikties vertinimo įstaigų vertinimo, notifikavimo, stebėsenos procedūras pagal šį reglamentą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorė – Aplinkos ministerija. Įstatymų projektus parengė Aplinkos ministerijos Architektūros ir statybos politikos grupės (vadovė Asta Rokickienė, tel. 0 695 67967, el. p. asta.rokickiene@am.lt) patarėjas Emanuelis Mituzas, tel. 0 646 30265, el. p. emmanuelis.mituzas@am.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas numato, kad:

1. Statybos įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad statybos produktų, turinčių darniąsias technines specifikacijas, gamintojas, importuotojas, platintojas ir įgaliotasis atstovas šiuos statybos produktus pateikia į Lietuvos Respublikos rinką ar tiekia jai Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatyta tvarka.

Statybos įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad darnioji techninė specifikacija šiame įstatyme suprantama kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 305/2011.

Statybos įstatymo 2 straipsnio 101 dalyje numatyta, kad statybos produktų techninės specifikacijos yra standartai, Europos vertinimo dokumentai ir nacionaliniai techniniai įvertinimai.

2. Statybos įstatymo 21 straipsnio 16 dalyje nurodyta gamintojų, importuotojų ir platintojų pareiga užtikrinti, kad statybos produkto eksploatacinių savybių deklaracija, prie produkto pridėdamos montavimo, instaliavimo, surinkimo ar naudojimo instrukcijos ir saugos informacija būtų parengtos Lietuvos Respublikos valstybine kalba.

3. Statybos įstatymo 4 straipsnio 1 dalis numato, kad statinys (jo dalis) turi būti suprojektuotas ir pastatytas taip, kad per ekonomiškai pagrįstą statinio naudojimo trukmę pagal jo naudojimo paskirtį atitiktų Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinių reikalavimus. Pagal Statybos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą, vienas iš esminių statinio architektūros reikalavimų yra tai, kad ji turi neprieštarauti esminiems statinių reikalavimams, nustatytiems Reglamente (ES) Nr. 305/2011. Pagal Statybos įstatymo 47 straipsnio 1 dalies 2 punktą, statinių naudotojai privalo laikytis normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose ar normatyviniuose statinio saugos ir paskirties

dokumentuose nustatytų statinio naudojimo ir priežiūros reikalavimų, kad būtų išlaikytos statinio (jo dalių, inžinerinių sistemų) savybės, atitinkančios Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinių reikalavimus. Atitinkamai Statybos įstatymo 2 straipsnio 50, 66, 82 dalyse apibrėžiant statinio ekspertizę, statinio projekto ekspertizę, statinio techninę priežiūrą referuojama į Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinio reikalavimus. Į Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinio reikalavimus taip pat nurodoma Statybos įstatymo 1, 6, 34 straipsnio 4 dalyje, 48 straipsnio 3 dalyje. Taigi statybos dalyvių ir statinio naudotojų pareigos visu statinio gyvavimo ciklu siejamos su Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytais esminiais statinio reikalavimais.

Reglamento (ES) Nr. 305/2011, kuris panaikinamas nuo 2026-01-08, I priede numatyti 7 esminiai statinių reikalavimai: „Mechaninis atsparumas ir pastovumas“, „Gaisrinė sauga“, „Higiena, sveikata ir aplinka“, „Sauga ir galimybė patekti į statinį naudojimo metu“, „Apsauga nuo triukšmo“, „Energijos taupymas ir šilumos išsaugojimas“, „Tvarus gamtos išteklių naudojimas“.

Reglamento (ES) 2024/370, kuris taikomas nuo 2026-01-08, I priede numatyti 8 esminiai statinių reikalavimai: „Statinių konstrukcinis vientisumas“, „Statinių priešgaisrinė sauga“, „Apsauga nuo su statiniais susijusio neigiamo poveikio higienai ir sveikatai“, „Statybos darbų sauga ir prieinamumas“, „Statinių atsparumas garsui ir jų akustinės savybės“, „Energijos vartojimo efektyvumas ir statinių šiluminis naudingumas“, „Statinių į išorės aplinką išskiriamos medžiagos“, „Tvarus statinių gamtos išteklių naudojimas“. Reglamente (ES) Nr. 305/2011 numatytas reikalavimas „Higiena, sveikata ir aplinka“ Reglamente (ES) 2024/370 išskirtas į savarankiškus reikalavimus „Apsauga nuo su statiniais susijusio neigiamo poveikio higienai ir sveikatai“ ir „Statinių į išorės aplinką išskiriamos medžiagos“. Reglamente (ES) Nr. 305/2011 numatytas reikalavimas „Tvarus statinių gamtos išteklių naudojimas“ Reglamente (ES) 2024/370 detalizuotas, numatant reikalavimus visu statinio gyvavimo ciklu užtikrinti kuo mažesnę bendrą naudojamų žaliavų kiekį, kuo mažesnę bendrą įkūnytosios energijos kiekį, kuo mažesnę susidarančių atliekų kiekį, kuo mažesnę bendrą geriamojo vandens ir pilkųjų nuotekų naudojimą, nesudėtingą išmontavimą. Reglamente (ES) Nr. 305/2011 numatytas reikalavimas „Gaisrinė sauga“ Reglamente (ES) 2024/370 pervadintas „Statinių priešgaisrinė sauga“, papildytas numatant pareigą užtikrinti gelbėjimo ir pagalbos tarnybų prieigą prie statinio, tinkamas priemones jų darbui palengvinti. Reglamente (ES) Nr. 305/2011 numatytas reikalavimas „Energijos taupymas ir šilumos išsaugojimas“ Reglamente (ES) 2024/370 pervadintas „Energijos vartojimo efektyvumas ir statinių šiluminis naudingumas“ ir patikslinta, į ką atsižvelgiama, siekiant kuo mažesnių energijos sąnaudų (į energijos beveik nevartojančių pastatų ir visai netaršių pastatų Europos Sąjungoje tikslą, lauko klimato sąlygas, patalpų klimato sąlygas). Taip pat Reglamente (ES) 2024/370 atlikti kiti patikslinimai.

4. Statybos įstatymo 2 straipsnio 34 dalyje numatyta, kad paskirtoji įstaiga – Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo, Europos Sąjungos valstybės narės, Šveicarijos Konfederacijos arba valstybės, pasirašiusios Europos ekonominės erdvės sutartį, juridinis asmuo ar kita užsienio organizacija, juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys, aplinkos ministro nustatyta tvarka Vyriausybės įgaliotos institucijos ar įstaigos paskirtas atlikti trečiosios šalies užduotis vertinant ir tikrinant statybos produktų eksploatacinių savybių pastovumą.

Remiantis Statybos įstatymo 11¹ straipsnio 2 dalies 10 punktu, statybos sektoriaus pažangos ir plėtros politiką įgyvendinanti Vyriausybės įgaliota institucija ar įstaiga aplinkos ministro nustatyta tvarka skiria paskirtąsias įstaigas, sustabdo jų paskyrimo galiojimą, panaikina paskyrimo galiojimo sustabdymą ir paskyrimą.

5. Statybos įstatymo 21 straipsnio 18 dalyje numatyta, kad gamintojų, importuotojų, platintojų ir įgaliotųjų atstovų pateikiamų į rinką ar tiekiamų jai statybos produktų rinkos priežiūrą vykdo Vyriausybės įgaliota institucija.

Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl

Lietuvos Respublikos statybos įstatymo įgyvendinimo“ 2.6 p., Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba įgaliota vykdyti statybos produktų rinkos priežiūrą.

Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. liepos 14 d. Nr. 552 nutarimo „Dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1020 įgyvendinimo“ 1.3 p., Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba paskirta Reglamento (ES) 2019/1020 10 straipsnio 3 dalyje nurodyta bendra ryšių palaikymo tarnyba Lietuvos Respublikoje, t. y. bendra ryšių palaikymo tarnyba visų gaminių rinkos priežiūrai, kuriems taikomas šis reglamentas (įskaitant statybos produktus).

6. Statybos įstatymo 10-11 straipsniai reglamentuoja Statybos srities gaminių kontaktinio centro veiklą (toliau – kontaktinis centras).

7. Statybos įstatymo 2 straipsnis numato darniosios techninės specifikacijos, darniojo standarto, esminių charakteristikų, Europos techninio įvertinimo, Europos vertinimo dokumento, gamintojo, importuotojo, įgaliotojo atstovo, pateikimo į rinką, platintojo, statybos produkto, statybos produktų eksploatacinių savybių, tiekimo rinkai sąvokas naudoti taip, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 305/2011.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

1. Įstatymo projektu pakeičiamos Statybos įstatymo nuostatos, susijusios su darniąsias technines specifikacijas turinčių statybos produktų tiekimu rinkai, suderinant Statybos įstatymą su Reglamentu (ES) 2024/3110.

Įstatymo projektu siūloma pakeisti Statybos įstatymo 21 straipsnio 1 dalį, nustatant, kad statybos produktų, turinčių darniąsias technines specifikacijas, gamintojas, importuotojas, platintojas ir įgaliotasis atstovas šiuos statybos produktus pateikia į Lietuvos Respublikos rinką ar tiekia jai Reglamente (ES) 2024/3110 nustatyta tvarka.

Be to, Statybos įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatoma, kad statybos produktai, neturintys darniųjų techninių specifikacijų, kuriems išduotas Europos techninis įvertinimas pagal Reglamento (ES) 2024/3110 37 straipsnį, pateikiami į Lietuvos Respublikos rinką ar tiekiami jai Reglamente (ES) 2024/3110 nustatyta tvarka arba laikantis šio straipsnio 2-15 dalyse nustatytų reikalavimų. Ši nuostata reikalinga atsižvelgiant į tai, kad pagal Reglamentą (ES) 2024/3110 priimti Europos vertinimo dokumentai nėra laikomi darniosiomis techninėmis specifikacijomis, tačiau pagal juos išdavus Europos techninį įvertinimą, remiantis Reglamente (ES) 2024/3110 13 straipsnio 1 dalimi, statybos produkto gamintojas turi teisę parengti eksploatacinių savybių ir atitikties deklaraciją Reglamente (ES) 2024/3110 nustatyta tvarka. T. y. tokių produktų gamintojas turi teisę tiekti statybos produktą Reglamente (ES) 2024/3110 nustatyta tvarka arba rinktis nesiremti pagal Reglamentą (ES) 2024/3110 išduotu Europos techniniu įvertinimu, tiekdamas produktą į tam tikras rinkas, ir vadovautis darniųjų techninių specifikacijų neturintiems statybos produktams nustatytais nacionaliniais tiekimo rinkai reikalavimais.

Taip pat pakeičiama Statybos įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje pateikta darniosios techninės specifikacijos sąvoka, suderinant su Reglamente (ES) 2024/3110 nuostatomis, pagal kurias darniosiomis techninėmis specifikacijomis laikomos šio reglamento 3 straipsnio 42 punkte nurodyti dokumentai, taip pat Reglamente (ES) Nr. 305/2011 pagrindu priimtos darniosios techninės specifikacijos pereinamuoju laikotarpiu.

Kadangi Reglamentas (ES) 2024/3110 numato naujas techninių specifikacijų rūšis – darniųjų techninių specifikacijų statusą turinčius Europos Komisijos priimtus įgyvendinimo aktus ir deleguotuosius aktus, todėl šios techninių specifikacijų rūšys įtraukiamos į Statybos įstatymo 2 straipsnio 101 dalį, kurioje nustatytas statybos produktų techninių specifikacijų sąrašas, taip suderinant Statybos įstatymo nuostatas su Reglamentu (ES) 2024/3110 ir aiškiai nustatant galimybę taikyti šias

naujo tipo technines specifikacijas.

2. Įstatymo projektu Statybos įstatymo 21 straipsnio 16 dalyje nustačius, kad statybos produkto eksploatacinių savybių ir atitikties deklaracija turi būti parengta Lietuvos Respublikos valstybine kalba, užtikrinama atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo 4, 17 straipsnių reikalavimams, kad visos Lietuvos Respublikoje veikiančios institucijos, įstaigos, įmonės ir organizacijos raštvedybą, apskaitos, atskaitomybės, finansinius bei techninius dokumentus tvarkytų valstybine kalba, be to, valstybinė kalba privaloma visų Lietuvos Respublikos įmonių, įstaigų ir organizacijų antspauduose, spauduose, dokumentų blankuose, iškabose, tarnybinių patalpų ir kituose užrašuose, Lietuvos gaminių ir paslaugų pavadinimuose bei aprašuose.

Eksploatacinių savybių ir atitikties deklaracija yra Reglamente (ES) 2024/3110 numatyta nauja produkto dokumentacijos rūšis, todėl ji turi būti įtraukta į Statybos įstatymo 21 straipsnio 16 dalį, kurioje nustatomi valstybinės kalbos reikalavimai statybos produktų dokumentacijai.

3. Įstatymo projektu esminiai statinio reikalavimai susiejami su Reglamento (ES) 2024/3110 I priedu, vietoje panaikinamo Reglamento (ES) Nr. 305/2011 I priedo. Atitinkamai Statybos įstatymo 1 straipsnyje, 2 straipsnio 50, 66, 82 dalyse, 4 straipsnio 1 dalyje, 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte, 6 straipsnyje, 34 straipsnio 4 dalyje, 47 straipsnio 1 dalies 2 punkte, 48 straipsnio 3 dalyje esančios nuorodos į Reglamento (ES) Nr. 305/2011 I priede numatytus esminius statinio reikalavimus pakeičiamos, nurodant Reglamento (ES) 2024/3110 I priede numatytus esminius statinio reikalavimus.

Nepaisant tam tikrų šio aiškinamojo rašto 3 skirsnyje aptartų skirtumų, papildymų ir patikslinimų tarp aptariamų esminių statinių reikalavimų sąrašų, Reglamento (ES) 2024/3110 I priede nustatyti reikalavimai dera su nacionaliniu statybos reglamentavimu ir reglamentavimo esme atitinka Reglamento (ES) Nr. 305/2011 I priede nustatytus esminius statinių reikalavimus: esminis statinių reikalavimas „Mechaninis atsparumas ir pastovumas“ Reglamento (ES) 2024/3110 I priede pakeičiamas esminiu statinių reikalavimu „Statinių konstrukcinis vientisumas“; esminis statinių reikalavimas „Gaisrinė sauga“ Reglamento (ES) 2024/3110 I priede pakeičiamas esminiu statinių reikalavimu „Statinių priešgaisrinė sauga“; esminis statinių reikalavimas „Higiena, sveikata ir aplinka“ pakeičiamas Reglamento (ES) 2024/3110 I priede nustatytais esminiais statinių reikalavimais „Apsauga nuo su statiniais susijusio neigiamo poveikio higienai ir sveikatai“ ir „Statinių į išorės aplinką išskiriamos medžiagos“; esminis statinių reikalavimas „Sauga ir galimybė patekti į statinį naudojimo metu“ pakeičiamas Reglamento (ES) 2024/3110 I priede nustatytu esminiu statinių reikalavimu „Statybos darbų sauga ir prieinamumas“; esminis statinių reikalavimas „Apsauga nuo triukšmo“ pakeičiamas Reglamento (ES) 2024/3110 I priede nustatytu esminiu statinių reikalavimu „Statinių atsparumas garsui ir jų akustinės savybės“; esminis statinių reikalavimas „Energijos taupymas ir šilumos išsaugojimas“ pakeičiamas Reglamento (ES) 2024/3110 I priede nustatytu esminiu statinių reikalavimu „Energijos vartojimo efektyvumas ir statinių šiluminis naudingumas“; esminis statinių reikalavimas „Tvarus gamtos išteklių naudojimas“ pakeičiamas Reglamento (ES) 2024/3110 I priede nustatytu esminiu statinių reikalavimu „Tvarus statinių gamtos išteklių naudojimas“.

Šiais pakeitimais užtikrinamas teisinės sistemos aiškumas, apibrėžtumas statybos dalyviams, kadangi nustatoma, kokie esminiai statinių reikalavimai bus taikomi projektuojant, statant, naudojant statinį po Reglamento (ES) Nr. 305/2011 panaikinimo. Be to, nustačius, kad ne tik gaminant statybos produktus, bet ir projektuojant, statant, naudojant statinius turi būti taikomi tie patys esminiai statinių reikalavimai, nustatyti Reglamento (ES) 2024/3110 I priede, kurie taikomi vertinant ir tikrinant statybos produktus, užtikrinamas keliamų reikalavimų nuoseklumas visose produkto ir statinio gyvavimo ciklo stadijose (gamybos, panaudojimo statyboje, tolesnio naudojimo kaip statinio dalies).

4. Suderinant su Reglamento (ES) 2024/370 42 straipsnio 1 dalimi, Įstatymo projektu numatoma, kad paskirtosios įstaigos paskiriamos atlikti užduotis ne tik vertinant ir tikrinant statybos produktų

eksploatacinių savybių pastovumą, bet taip pat statybos produktų atitiktį pagal Reglamentą (ES) 2024/3110 nustatytiems reikalavimams, ir (arba) tikrinant statybos produktų aplinkosauginio tvarumo skaičiavimus.

Nustatoma, kad nuo 2026 m. gruodžio 31 d. taip pat gali būti skiriamos paskirtosios įstaigos atlikti užduotis vertinant Lietuvos Respublikos geriamojo vandens 7 straipsnio 2 dalyje nurodytų gaminių atitiktį minimaliesiems higienos reikalavimams, kuriuos nustato Europos Komisija pagal 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2020/2184 dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės 11 straipsnio 2 dalį. Tokios paskirtosios (notifikuotosios) atitikties vertinimo įstaigos tikrins vandens gavybos, ruošimo, laikymo ar paskirstymo objektų statybai / įrengimui skirtų gaminių atitiktį minimaliesiems higienos reikalavimams ir bus įtrauktos į bendrą paskirtųjų įstaigų skyrimo sistemą, reglamentuojamą Statybos įstatyme. Remiantis Statybos įstatymo 11¹ straipsnio 2 dalies 10 punktu, šias įstaigas, kaip ir kitas paskirtąsias įstaigas, bus įgaliota skirti statybos sektoriaus pažangos ir plėtros politiką įgyvendinanti Vyriausybės įgaliota institucija ar įstaiga. Tokiu būdu įvykdoma Reglamento (ES) 2024/370 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta valstybės pareiga paskirti notifikuojančiąją instituciją, atsakingą už atitikties vertinimo įstaigų vertinimo, notifikavimo, stebėsenos procedūras pagal šį reglamentą.

5. Atsižvelgiant į Reglamento (ES) 2024/3110 64 str. 1-2 dalių reikalavimus paskirti vieną ar kelias rinkos priežiūros institucijas ir bendrą ryšių palaikymo tarnybą, Statybos įstatymo 21 straipsnio 18 dalyje nurodoma, kad statybos produktų rinkos priežiūrą vykdanči Vyriausybės įgaliota institucija atlieka Reglamente (ES) 2024/3110 nurodytas rinkos priežiūros institucijos ir bendros ryšių palaikymo tarnybos funkcijas.

Pagal galiojančios redakcijos Statybos įstatymo 21 straipsnio 18 dalį, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo įgyvendinimo“ 2.6 punktą, visų statybos produktų rinkos priežiūrą Lietuvoje atlieka Vyriausybės įgaliota institucija – Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba. Statybos įstatymo 21 straipsnio 18 dalį papildžius nuostata, kad ši institucija atlieka Reglamente (ES) 2024/3110 nurodytas rinkos priežiūros institucijos funkcijas, laikytina, kad naujų (papildomų) funkcijų dėl šio pakeitimo institucijai neatsiranda, nes institucija ir pagal esamą reglamentavimą yra įgaliota Lietuvoje vykdyti harmonizuotų statybos produktų, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2024/3110, (taip pat visų kitų statybos produktų) rinkos priežiūrą. Įstatymo nuostatos papildymu siekiama konkrečiai įvardyti Reglamentą (ES) 2024/3110 ir užtikrinti aiškumą, kad ši institucija turi visus rinkos priežiūros institucijos įgaliojimus, kompetenciją pagal Reglamentą (ES) 2024/3110.

Šiuo metu taikomas Reglamentas (ES) Nr. 305/2011 nenumato bendros ryšių palaikymo tarnybos statybos produktų sričiai. Kadangi rinkos priežiūros funkcijas statybos produktų srityje Lietuvoje atlieka viena institucija, tai ši institucija turėtų atlikti ir bendros ryšių palaikymo tarnybos funkcijas.

Pažymėtina, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba šiuo metu jau įgaliota atlikti daugelį funkcijų, priskirtų bendrai ryšių palaikymo tarnybai Reglamente (ES) 2024/3110.

Iš Reglamento (ES) 2024/3110 nuostatų, detalizuojančių bendros ryšių palaikymo tarnybos funkcijas, matyti, kad ši tarnyba veikia kaip ryšių punktas dėl Reglamento (ES) 2019/1020 22, 23 ir 24 straipsniuose numatytų prašymų (Reglamento (ES) 2024/3110 64 straipsnio 2 dalis). Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba jau yra įgaliota vykdyti tokias bendros ryšių palaikymo tarnybos funkcijas dėl Reglamento (ES) 2019/1020 22, 23 ir 24 straipsniuose nurodytų prašymų, nes ji Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. liepos 14 d. Nr. 552 nutarimu „Dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1020 įgyvendinimo“ yra paskirta Reglamento (ES) 2019/1020 10 straipsnio 3 dalyje nurodyta bendra ryšių palaikymo tarnyba Lietuvoje.

Be to, bendra ryšių palaikymo tarnyba perduoda informaciją Europos Komisijai ir ES valstybėms

narėms apie nustatytas neatitiktis, pavojų keliančius produktus (Reglamento (ES) 2024/3110 65 straipsnio 2 ir 4 dalys, 67 straipsnio 3 dalis). Pagal šiuo metu taikomo Reglamento (ES) Nr. 305/2011 56 straipsnio 2 ir 4 dalis, 58 straipsnio 3 dalį, tokią informaciją turi perduoti ne bendra ryšių palaikymo tarnyba, o pati rinkos priežiūros institucija, taigi Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba jau yra įgaliota atlikti šiuos veiksmus.

Reglamento (ES) 2024/3110 63 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta bendros ryšių palaikymo tarnybos pareiga, per Europos Komisijos skundų portalą gavus fizinių ar juridinių asmenų skundus, imtis tolesnių veiksmų pagal Reglamento (ES) 2019/1020 11 straipsnio 7 dalies a punktą, t. y. laikantis valstybėje nustatytos rinkos priežiūros institucijos skundų nagrinėjimo procedūros. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba kaip vienintelė statybos produktų rinkos priežiūros institucija jau įgaliota priimti ir nagrinėti tokius fizinių ar juridinių asmenų skundus, šiuo atveju keičiasi tik skundų pateikimo būdas (asmenys turės galimybę teikti skundus per centralizuotą Europos Komisijos portalą).

Reglamento (ES) 2024/3110 71 straipsnio 7 dalyje įtvirtinta bendros ryšių palaikymo tarnybos kompetencija persiųsti Europos Komisijai ir valstybėms narėms skundus dėl nevienodo su Reglamentu (ES) 2024/3110 susijusių taisyklių taikymo, kai manoma, kad tai tikslinga. Iš šios teisės normos turinio matyti, kad galėtų būti persiunčiami ne tik skundai, susiję su statybos produktų pateikimu ir tiekimu rinkai, gamintojų ir kitų ekonominės veiklos vykdytojų pareigomis tiekiant statybos produktus, t. y. skundai, patenkantys į statybos produktų rinkos priežiūros sritį, bet taip pat skundai, susiję su nevienodu taisyklių, reglamentuojančių notifikuojamųjų, techninio vertinimo įstaigų skyrimą, šių įstaigų atliekamą statybos produktų tikrinimo ir vertinimo veiklą, taikymu. Taigi paskyrus Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą bendra ryšių palaikymo tarnyba pagal Reglamentą (ES) 2024/3110, remiantis Reglamento (ES) 2024/3110 71 straipsnio 7 dalimi, ji naujai taptų kompetentinga persiųsti Europos Komisijai ir valstybėms narėms tokius skundus. Pažymėtina, kad viešoji įstaiga Statybos sektoriaus vystymo agentūra, kuri nuo 2023-05-01 yra įgaliota skirti paskirtąsias notifikuotąsias ir techninio vertinimo įstaigas, atlikti jų veiklos stebėseną, stabdyti ir naikinti jų paskyrimą, taip pat Aplinkos ministerija, kuri yra įgaliota reglamentuoti statybos produktų atitikties vertinimo tvarką, nuo 2023-05-01 nėra gavusios skundų dėl ES teisės normų šioje srityje nevienodo taikymo. Be to, iš Reglamento (ES) 2024/3110 71 straipsnio 7 dalies formuluotės matyti, kad skundai turėtų būti persiunčiami tik nustačius tikslingumą. Atsižvelgiant į išdėstytą, tikėtina, kad tokių persiųstinių skundų kiekis per metus bus nežymus arba jų gali būti negaunama.

6. Įgyvendinant Reglamento (ES) 2024/3110 72 straipsnio reikalavimus, Įstatymo projektu patikslinamos Statybos įstatymo nuostatos apie kontaktinį centrą.

Numatoma, kad kontaktinio centro paslaugos turi būti teikiamos pagal 2018 m. spalio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1724, kuriuo sukuriama bendrieji skaitmeniniai vartai, skirti suteikti prieigą prie informacijos, procedūrų ir pagalbos bei problemų sprendimo paslaugų, ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012.

Taip pat atliekami techninio pobūdžio patikslinimai Statybos įstatymo 10 ir 11 straipsniuose, nurodant aktualias Reglamento (ES) 2024/3110 nuostatas vietoje Reglamento (ES) Nr. 305/2011 nuostatų.

7. Įstatymo projektu peržiūrėjus Statybos įstatymo 2 straipsnyje numatytas darniosios techninės specifikacijos, esminių charakteristikų, Europos techninio įvertinimo, Europos vertinimo dokumento, gamintojo, importuotojo, įgaliotojo atstovo, pateikimo į rinką, platintojo, statybos produkto, statybos produktų eksploatacinių savybių, tiekimo rinkai sąvokas ir jas susiejus su Reglamento (ES) 2024/3110 apibrėžimais, užtikrinamas teisinio reguliavimo nuoseklumas, suprantamumas, aiškumas.

Atsisakoma Statybos įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje įtvirtintos darniojo standarto sąvokos, kadangi šis terminas dabartinės redakcijos Statybos įstatyme nėra naudojamas.

Be to, atsižvelgiant į esminių charakteristikų sąvokos skirtumus tarp Reglamento (ES) 2024/3110 ir Reglamento (ES) Nr. 305/2011, užtikrinant teisinio reguliavimo aiškumą, patikslinama Statybos įstatymo 2 straipsnio 25 dalyje numatyta nacionalinio techninio įvertinimo sąvoka ir 8 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytų nacionalinio techninio įvertinimo rengimo sąlygų aprašymas. Kadangi esminės charakteristikos pagal Reglamentą (ES) 2024/3110 gali būti susijusios ne tik su esminiais statinių reikalavimais, bet ir su šio Reglamento (ES) 2024/3110 II priede išvardytomis iš anksto nustatytomis esminėmis aplinkosauginėmis charakteristikomis, tuo tarpu nacionalinis techninis įvertinimas rengiamas įvertinti tas statybos produkto esmines charakteristikas, kurios susijusios su esminiais statinių reikalavimais, todėl atitinkamai patikslinamos minėtos įstatymo normos. Be to, Statybos įstatymo 2 straipsnio 25 dalyje pridėtinės vertės nesukurianti formuluotė „Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka“ patikslinama nurodant „aplinkos ministro nustatyta tvarka“, kartu suderinant su Statybos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 4 punktu.

8. Siekiant užtikrinti tinkamą Reglamento (ES) 2024/3110 95 straipsnio 2 dalyje nurodytos pereinamosios nuostatos įgyvendinimą, Įstatymo projekte nustatoma, kad institucija ar įstaiga, Vyriausybės įgaliota vykdyti Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 11¹ straipsnio 2 dalies 10 punkte nurodytą funkciją, iki 2030 m. sausio 8 d. iš naujo įvertina ir paskiria pagal Reglamentą (ES) Nr. 305/2011 paskirtas arba (ir) notifikuotas Reglamento (ES) 2024/3110 95 straipsnio 2 dalyje nurodytas įstaigas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Dėl poveikio atitinkamai sričiai. Priėmus Įstatymo projektą, Statybos įstatymo nuostatos suderinamos su ES teisės aktais, įgyvendinami šių teisės aktų reikalavimai, be to, numatoma taikyti tuos pačius esminius statinio reikalavimus, kurie bus taikomi statybos produktams pagal Reglamentą (ES) 2024/3110, peržiūrimos įstatymo sąvokos, suderinant su Reglamentu (ES) 2024/3110. Taip užtikrinamas reglamentavimo statybos dalyviams aiškumas, nuoseklumas.

Dėl poveikio valstybės finansams.

Įstatymų projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Dėl poveikio viešojo valdymo sistemai.

Įstatymų projekte numatytų pakeitimų priėmimas iš esmės prisidėtų prie teigiamo poveikio viešojo valdymo sistemai, procesų skaidrumo ir efektyvumo, nes įgyvendinant Reglamento (ES) 2024/3110 nuostatas, nustatomi reikalavimai kontaktiniam centrui teikti paslaugas pagal 2018 m. spalio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1724, kuriuo sukuriama bendrieji skaitmeniniai vartai, skirti suteikti prieigą prie informacijos, procedūrų ir pagalbos bei problemų sprendimo paslaugų, ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012.

Dėl poveikio ekonomikai.

Įvykdžius Reglamento (ES) 2024/370 nustatytą valstybės pareigą paskirti notifikuojančiąją instituciją, atsakingą už atitikties vertinimo įstaigų vertinimo, notifikavimo, stebėsenos procedūras pagal šį reglamentą, atsiranda teisinės galimybės Lietuvos verslo subjektams - atitikties vertinimo įstaigoms tapti įgaliotoms ir vykdyti veiklą pagal šį reglamentą. Todėl galimas teigiamas poveikis ekonomikai, jei Lietuvos atitikties vertinimo įstaigos pasirinktų vykdyti veiklą šioje srityje. Be to, atsiradus tokių atitikties vertinimo įstaigų, Lietuvos gamintojai, gaminantys šio Reglamento (ES) 2024/370 taikymo srities produktus (su vandentiekio, vandenruošos objektų statyba susijusius produktus ir kt.), galėtų dėl atestavimo kreiptis į Lietuvos atestavimo įstaigas.

Be to, kadangi pakeitimais Statybos įstatymo nuostatos suderinamos su ES teisės aktais, suvienodinamos sąvokos, nustatomas tų pačių esminių statinio reikalavimų taikymas, kurie bus taikomi statybos produktams, užtikrinamas reglamentavimo statybos dalyviams aiškumas, nuoseklumas, todėl išvengiama galimo neigiamo poveikio ekonomikai, kuris galėtų atsirasti dėl teisinės sistemos vidinių prieštaravimų neatliekant pakeitimų.

Dėl poveikio teisinei sistemai.

Įgyvendinamos Reglamento (ES) 2024/3110 ir Reglamento (ES) 2024/370 nuostatos. Peržiūros sąvokos, nuostatos dėl taikytinų esminių statinio reikalavimų, siekiant reglamentavimo nuoseklumo, suprantamumo, aiškumo.

Dėl poveikio socialinei aplinkai.

Įstatymo projektas socialinei aplinkai poveikio neturės.

Dėl poveikio administracinei naštai.

Siūlomi pakeitimai ūkio subjektams nesukels papildomos administracinės naštos.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai nenumatoma. Atliktas antikorporacinis vertinimas, pateikiama Įstatymo projekto antikorporacinio vertinimo pažyma.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projekto priėmimas neigiamo poveikio verslo aplinkai neturės.

Statybos įstatymo nuostatos suderinamos su ES teisės aktais, įgyvendinami šių teisės aktų reikalavimai, be to, numatoma pagal Statybos įstatymą esminius statinio reikalavimus taikyti tokius pačius, kurie bus taikomi statybos produktams pagal Reglamentą (ES) 2024/3110. Taip užtikrinamas reglamentavimo statybos dalyviams aiškumas, nuoseklumas.

Siūlomi pakeitimai ūkio subjektams nesukels papildomos administracinės naštos.

Įvykdžius Reglamento (ES) 2024/370 nustatytą valstybės pareigą paskirti notifikuojančiąją instituciją, atsakingą už atitikties vertinimo įstaigų vertinimo, notifikavimo, stebėsenos procedūras pagal šį reglamentą, atsiras teisinės galimybės Lietuvos verslo subjektams - atitikties vertinimo įstaigoms tapti įgaliotoms ir vykdyti veiklą pagal šį reglamentą.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Siekiant Įstatymo projekte siūlomas nuostatas inkorporuoti į teisinę sistemą, kitų įstatymų keisti nereikia.

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu koreguojamos Įstatymo sąvokų apibrėžtys aprobuotos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Aplinkos ministerija atsakinga už teisės aktų parengimą, suderinimą ir priėmimą:

1) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. gruodžio 10 d. įsakymas Nr. D1-901 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.04:2015 „Statybos produktų, neturinčių darnių techninių specifikacijų, eksploatacinių savybių pastovumo vertinimas, tikrinimas ir deklaravimas. Bandymų laboratorijų ir sertifikavimo įstaigų paskyrimas. Nacionaliniai techniniai įvertinimai ir techninio vertinimo įstaigų paskyrimas ir paskelbimas“ patvirtinimo“ (pakeitimas susijęs su Statybos įstatymo 2 str. pateiktos paskirtųjų įstaigų sąvokos pokyčiu nuo 2026 gruodžio 31 d. ir atliktinas iki 2026 m. rugsėjo 30 d.);

2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-04-09 nutarimas Nr. 341 „Dėl esminių statinio reikalavimų ir statinio techninių parametrų pagal statinių ar statybos produktų charakteristikų lygius ir klases nustatymo kompetencijos priskyrimo valstybės institucijoms“ (pakeitimas susijęs su Statybos įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nurodytų kompetencijų nustatymu ir atliktinas iki 2026 m. sausio 7 d.).

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projektui įgyvendinti valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų poreikis nenumatomas.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektas rengiamas atsižvelgiant į informacinėje sistemoje LINESIS suderintus ir patvirtintus ES teisės akto perkėlimo / įgyvendinimo planus TIP-49475 ir TIP-47353.

Įstatymo projektas teikiamas derinti institucijoms ir visuomenei Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje ir bus vertinamas pagal gautas pastabas ir siūlymus.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Nėra.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
